Náučný chodník Hrad Kamenica



Kraj:	Prešovský
Okres:	Sabinov
Geomorfologická jednotka:	Čergov
Geologická jednotka:	bradlové pásmo
Chránené územie:	prírodná pamiatka Bradlové pásmo
Prístup:	bus Kamenica, obecný úrad a pešo asi 0,3 km po žltej značke smerom k hradu
Východisko:	Kamenica, povyše obecného úradu
Trasa:	Kamenica: obecný úrad – hrad Kamenica
Dĺžka, prevýšenie:	3,1 km, prevýšenie 245 m
Čas prechodu:	1,5 h
Počet zastávok:	10
Náročnosť:	stredne náročný

Zameranie chodníka: prírodovedné, historické, ochranárske

Typ chodníka: samoobslužný, líniový, obojsmerný, peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: Trasa chodníka je súbežná až po hrad v jeho závere so žltou turistickou značkou.

Rok otvorenia: 2009

Aktuálny stav: Informačné panely sú v dobrom stave (2021).

Textový sprievodca: nie je; náhľady informačných panelov sú voľne dostupné na stránke OZ Kamenná veža >.PDF

Kontakt: Občianske združenie Kamenná veža, Kamenica 401, 082 71 Kamenica, tel. 0918 817 411

Poznámky: (1) Vstupná brána náučného chodníka nestojí na jeho začiatku v obci, ale až pri jeho zastávke 3 na začiatku stúpania na hradný vrch. (2) Na trase chodníka sú i informačné tabuľky druhov drevín s QR kódom.

Upozornenie: Náučný chodník nad zastávkou 3 prechádza chráneným územím, t. z. pohyb tu je možný len po vyznačených trasách.

Využiteľnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný na terénne vyučovanie.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Kamenica. Obec v zvlnenej krajine na styku Spišsko-šarišského medzihoria a pohoria Čergov medzi Sabinovom a Starou Ľubovňou pozdĺž Lipianskeho potoka, ľavostranného prítoku Torysy. Prvá písomná zmienka o území Torkueley (*maď.* tor – tar = holý, ku – kő = kameň, eley = pod, t. z. pod holými skalami) je v listine z roku 1270, ktorou kráľ Štefan V. daroval kráľovský poľovnícky revír synom Detrika z Kércsu v Abovskej stolici. Na prelome 13. a 14. na nápadnom holom skalnatom vrchu vybudovali **hrad Kamenica** (viac v samostatnom hesle nižšie). Obyvatelia obce boli sedliaci a želiari, ale i remeselníci a mlynári. V centre stojí rímskokatolícky kostol Všetkých svätých, ktorý vznikol v roku 1995 podľa projektu Ing. arch. Pavla Repku výraznou prestavbou a zväčšením pôvodného kostola pochádzajúceho z 13. storočia, z ktorého sa využili v novostavbe časti pastofória (sú sekundárne zamurované v obvodovom múre) a kamenný románsky južný portál, prezentovaný na novej lodi kostola. Zachovaná je aj stredoveká kamenná krstiteľnica. Povyše kostola sa v drevenici z roku 1947 nachádza **Centrum tradičnej kultúry**, ktoré okrem funkcie spoločenského a kultúrneho strediska obce je aj lokálnym múzeom s expozíciami o dejinách obce a hradu a miestnej prírode. Od roku 2016 v obci účinkuje divadelný spolok, nadväzujúci na tradíciu miestneho ochotníckeho divadla z druhej polovice 20. storočia.

Hrad Kamenica. Hradné ruiny východne nad obcou Kamenica na vrchole výrazného bezlesného bradlového dvojvrcholového tvrdoša Zámok (725 m n. m.) v okraji Čergova. Hrad vybudoval Rikolf II. v rokoch 1296 – 1309. Jeho poloha neďaleko poľských hraníc určila, že okrem sídelnej mal aj vojenskú a obrannú funkciu. Nižšia stredná časť hradného brala prirodzene hrad členila na dve časti – západný palác a východný palác. Kamenické hradné panstvo bolo rozsiahle – v listine z roku 1455 sa uvádza v jeho majetku vyše 30 obcí. Začiatkom 16. storočia bol hrad prestavaný na renesančnú pevnosť, ktorú v roku 1556 dobylo vojsko cisára Ferdinanda I. a dalo zbúrať. Väčšinu materiálu z hradných ruín časom obyvatelia okolitých obcí rozobrali a zachované sú len malé zvyšky hradieb a renesančného opevnenia. Hrad je národnou kultúrnou pamiatkou. Ruina je verejnosti voľne prístupná.

Prírodná pamiatka Bradlové pásmo. Chránené územie s vysokou krajinárskou hodnotou vyhlásené vo viacerých areáloch v oblasti úpätia Čergova medzi obcami Kamenica a Kyjov v roku 1989 na

ochranu niekoľkých izolovaných bradlových tvrdošov. Je názorným príkladom erózneho reliéfu, ktorý je výsledkom selektívneho zvetrávania rôzne odolných hornín v rámci bradlového pásma. Bradlové pásmo budujú odolnejšie, hlavne vápencové skaliská – bradlá –, vyčnievajúce z menej odolných slienitých a flyšových súvrství, tvoriacich hladko modelovaný bradlový obal, čím pripomínajú čokoládu, z ktorej vyčnievajú oriešky či hrozienka. Jurské kalové vápence s bielymi kalcitovými žilkami sú pomerne bohaté na fosílie amonitov a belemnitov. V organogénnych krinoidových vápencoch je veľké množstvo zvyškov ľalioviek (*Crinoidae*). Na jednom z bradiel stojí hrad Kamenica (pozri heslo vyššie), bradlom je aj Predná skala, Zadná skala, Sokolia skala či Spiaci obor. Územie bradiel mimo skál je poľnohospodársky využívané ako lúky a pasienky, kde žijú mnohé vzácne druhy živočíchov, ako napr. užovka hladká, chrapkáč poľný či syseľ pasienkový. Bradlá prírodnej pamiatky sú súčasťou pásma tzv. Šarišských bradiel, tiahnucich sa úpätím Čergova od Šarišského Jastrabia až po Ľutinu. Územie pamiatky je zároveň územím európskeho významu Bradlové pásmo a leží v okrajovej časti chráneného vtáčieho územia Čergov (obe sú súčasťou sústavy Natura 2000).

Čergov. Pieskovcový horský masív oválneho pôdorysu na severe východného Slovenska, krátko sa dotýkajúci slovensko-poľskej štátnej hranice medzi Ruskou Voľou nad Popradom, Čirčom, Bodovcami, Fričkovcami, Gerlachovom, Lukovom a Obručným. Pozdĺž zlomov je vyzdvihnutý voči susediacim celkom Spišsko-šarišské medzihorie, Ondavská vrchovina a Ľubovnianska vrchovina, ktoré prevyšuje o 600 – 800 m, dosahujúc v západnej časti nad Kyjovom vrchom **Minčol 1 157 m n. m.** Vodné toky prameniace v pohorí, v ktorom mnoho vrcholov presahuje 1 000 m n. m., ho rozčleňujú hlbokými dolinami a má preto hornatinový charakter. Pohorie patrí povodiu Torysy, pod Minčolom prameniacej Tople a malou časťou i Popradu. Pokrývajú ho zmiešané lesy s rozsiahlymi lúkami v oblasti hlavného chrbta. Na ochranu jedľovej bučiny a bukovej javoriny v masíve Veľkej Javoriny v hornej časti povodia Jarabinčeka bola v roku 2004 vyhlásená prvá súkromná prírodná rezervácia v strednej Európe Vlčia. V južnej časti v oblasti Lysej (1 068 m n. m.) je rekreačno-športový areál s lyžiarskymi vlekmi a chatami, prístupný lanovkou z doliny Drienického potoka. Územím prechádzajú významné turistické magistrály (Cesta hrdinov Slovenského národného povstania, Východokarpatská magistrála a európske diaľkové trasy E8 a E3).

Názvy informačných panelov

1. Obec Kamenica a jej história
2. História cirkvi v obci Kamenica
3. Ochrana prírody a krajiny
4. Dreviny na hradnom kopci
5. Živočíchy na hradnom kopci
6. Geologická stavba hradného kopca a okolia
7. Rastlinstvo hradného kopca
8. Hrad Kamenica a jeho história
9. Hrad Kamenica a jeho majitelia
10. Hrad Kamenica dnes












HRAD KAMENICA




Slivka











